

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/444/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

165/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹** 2016. július 28-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén **hozott állásfoglalását**

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos rendőrségen 2017. július 28-án terjesztette elő panaszát, majd a rendőrség felhívására augusztus 5-én akként nyilatkozott, hogy a Testület vizsgálatát kéri. Panaszában többek között a 2016. június 28-án fogatosított intézkedést kifogásolta. (A július 6-i események vonatkozásában előterjesztett kifogásait a Testület külön ügyszámon, FRP/297/2016 sz. alatt kezelte.) A Testület az alábbiakban csak a július 28-i eseményekre vonatkozó panaszt ismerteti.

I.

1) A panaszos előadta, hogy 2016. június 28-án 12 óra 45 perckor a Városligetben található Közlekedési Múzeum előtt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó demonstráción vett részt. A demonstráció közterületen zajlott, amelynek egy részét kordonnal kerítették körbe, illetve egy részén a kordon ledőlt, és a panaszos ott a ledőlt kordonon belül tartózkodott. A kiérkező rendőrök intézkedni kezdtek a tüntetőkkel szemben, és a ledőlt kordonon belül állókat felszólították, hogy hagyják el a területet, mert ott tartózkodni mások jogainak sérelmével jár. A panaszos a felszólításnak – mivel azt teljesen jogszerűtlennek találta – nem engedelmeskedett, akkor sem, amikor személyesen őt szólították fel. Ezt követően eltávolították a helyszínről. Erre kb. 40 perccel később ismét sor került, mivel a panaszos visszament a területre. A másodszori eltávolítását követően előállították a [...] kerületi rendőrkapitányságon és szabálysértési

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

eljárást folytattak el ellene 2 rb. jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt és 101. 400 Ft összegű pénzbírsággal sújtották, amelyből 1.400 Ft összeget az előállítás miatt beszámítottak.

A panaszos szerint a Gytv. 14.§-a szerint a demonstrációt abban az esetben van joga felosztatni a rendőrségnek, ha a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt valósít meg vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, vagy mások jogainak és szabadságának sérelmével jár, továbbá ha a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, továbbá ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak meg.

A jelen esetben nem került a demonstráció felosztatásra, anélkül intézkedtek a panaszossal szemben. Az intézkedő rendőrök arra hivatkoztak, hogy a kordonnal elzárt terület munkaterület. A panaszos szerint a kordonnal elzárt terület nem volt munkaterület, azt egy biztonsági szolgálat ismeretlen okból, valószínűleg jogtalanul kerítette körbe, akadályozva a Városligetet használó embereket a terület megközelítésében.

A panaszos hivatkozik az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009 (IX.15.) Kormányrendelet 2. § a) pontjára, ami rögzíti, hogy mi minősül munkaterületnek, illetve ugyanezen jogszabály 5.§ (6)-(7) bekezdésére, ami rögzíti, hogy hogyan kell a kérdéses területet megjelölni. Az építőipari kivitelezési tevékenységgel kapcsolatos munkavédelmi jogszabály az építési munkahelyen és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002 (II.20.) SZCSM-EüM együttes rendelet 4. melléklete szintén a megjelölésről szól.

A helyszín a fenti követelményeknek nem felelt meg, sehol semmilyen tábla sem jelölte, hogy építkezési területről lenne szó, ezeket a panaszos a csatolt fényképekkel igazolja. Megjegyzi azóta sem került kihelyezésre a megfelelő tábla.

II.

A) A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Budapesti Rendőrfő-kapitányságtól (továbbiakban: BRFK), valamint megküldeni kérte az üggyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) B. Á. r. őrnagy 2016. október 3-i átiratában előadta, hogy a BRFK Tevékenység Irányítási Központba 2016. június 28-án a délelőtti órákban bejelentés érkezett, hogy a Budapest, XIV., Városligeti körút 11. szám alatti Közlekedési Múzeum kerítéssel körbehatárolt területére több személy engedély nélkül bement, a bontási munkálatokat akadályozta.

A helyszínre irányított W. F. r. alezredes megkísérelte felvenni a kapcsolatot a rendezvény szervezőivel, mely eredményre nem vezetett, mivel a résztvevők külön-külön elmondták, hogy egyénileg nyilvánítanak véleményt.

A demonstráció résztvevőinek álláspontja szerint a terület lezárása törvénytelen. A munkálatokat akadályozásával a Liget Budapest Projekt kivitelezése ellen tiltakoztak.

S. A., a Városliget Ingatlanfejlesztő Zrt. műszaki vezérigazgató-helyettese 12 óra 20 perckor tájékoztatta a helyszínen tartózkodó parancsnokot a bontási munkálatokkal kapcsolatban, a munkaterület hatáiról.

Tekintettel arra, hogy a bontási területen egy kb. 60-70 fős csoport tartózkodott, a demonstrálok miatt a bontási munkálatokat nem tudták megkezdeni, dokumentált módon

felkérte a rendőrséget a szükséges intézkedések megtételére. Kijelentette, hogy tevékenysége akadályozása miatt jogsérelem éri, ezért kérte a jogellenes állapot megszüntetését.

K.-J. B. r. őrnagy 12 óra 50 perckor a helyszínen tartózkodó személyeket tájékoztatta, hogy magatartásuk a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (továbbiakban: Gytv). 2.§ (3) bekezdésébe ütközik, magatartásuk mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatta, és felszólította a jelenlévőket, hogy a jármű haladási irányából, a rendőrök által lezárt területről a parkosított terület irányába távozzanak.

A felszólítás eredménytelen maradt, ezért a tájékoztatást és a felszólítást megismételte. További eredménytelenség után, harmadjára történő tájékoztatást, és felszólítást követően a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) alapján rendőri intézkedés fogatosítását, kényszerítő eszköz - testi kényszer - alkalmazását, személyi szabadság korlátozását helyezte kilátásba.

A tömeg a felszólítás ellenére sem hagyta el a területet, ezért a Készenléti Rendőrség beosztottjai egyenként intézkedés alá vonták a bontási területen tartózkodó személyeket, a felszólítást megismételték. 13 óra 30 perc nagy létszámú önkéntes távozás mellett 28 főt, az Rtv. 47.§ alapján, testi kényszer alkalmazásával, a lezárt területről eltávolítottak.

A lezárt területre egy munkagép 16 óra 30 perc körüli időben, az A. sor felőli bejáratához érkezett, viszont a fentiekben megjelölt rendezvény résztvevői megakadályozták a munkagép szabad közlekedését.

A területről eltávolított személyek, és vele szimpatizálók a tehergépjármű elé állva, ülve, összekapaszkodva kívánták megakadályozni a jármű haladását, a területre történő behajtását.

A résztvevők közvetlen a munkagép előtt leültek, arra felmásztak és különböző fizikai akadályt képeztek a munkagép előtt, ezért folyamatos rendőri intézkedések váltak szükségessé. A munkagép szabad közlekedésének biztosításával kapcsolatos rendőri intézkedések kb. 16.55 óráig tartottak.

A munkagép előtt tartózkodó, már korábbi intézkedés alá vont, feljelentett személyek többször felszólításra kerültek cselekményeinek abbahagyására, amennyiben ennek nem tettek eleget, az intézkedésre kijelölt rendőrök ismételt felszólítást követően, az Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pont, I. fordulata alapján, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt előállították őket.

A rendőrség a rendezvény biztosításával és feloszlásával összefüggő feladatait az Rtv. 58. § (1) bekezdés g) pontja szerinti csapaterő alkalmazásával, illetve 58. § (2) bekezdés, továbbá a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 14. § (2) bekezdése alapján történő területlezárással hajtotta végre.

2016. június 28-án a Tevékenységi Irányítási Központhoz érkezett bejelentés alapján 6 fő rendőr kezdte meg a rendőri intézkedést a megjelölt helyszínen, majd a TIK 43 fő megerősítő erőt küldött a helyszínre a BRFK állományából, további 53 főt a Készenléti Rendőrség küldött.

A rendőri létszámot indokolta, hogy a helyszínen 1 fő biztonsági intézkedésre, 6 fő előállítására, 33 fő feljelentésére került sor.

2016. június 28-án 11 óra 5 perctől 19:30 óráig tartottak a helyszínen rendőri intézkedések.

A panaszost 13 órakor igazoltatták, az általa elkövetett szabálysértés miatt feljelentést tettek. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására 13 óra 20 perckor került sor, vele szemben az intézkedést 2 fő a Készenléti Rendőrség állományából fogatosította.

2016. június 28-án 12 óra 50 perckor K.-J. B. r. őrnagy asszony a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Osztályvezetője a tömeget hangosan, jól érthetően első alkalommal az alábbi szöveggel szólította fel:

„Hölgyeim és Uraim!

K.-J. B. r. őrnagy vagyok, a BRFK Közrendvédelmi Főosztályról!

Közlöm Önökkel, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) bekezdésbe ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatom. Jogsértő magatartásukat fejezzék be, a helyszínről a Városliget füves terület irányába távozzanak.”

12 óra 52 perckor a tömeg második felszólítása megtörtént:

„Hölgyeim és Uraim!

Ismételten felhívom figyelmüket, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) bekezdésbe ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Tömeg nevében feloszlatom. Jogsértő magatartásukat fejezzék be, a helyszínről a Városliget füves terület irányába távozzanak.”

12 óra 53 perckor a tömeg harmadik felszólítása megtörtént:

„Hölgyeim és Uraim!

Harmadszorra, egyben utoljára felhívom figyelmüket, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) bekezdésbe ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatom. Jogsértő magatartásukat fejezzék be, a helyszínről a Városliget füves terület irányába távozzanak, ellenkező esetben a rend helyreállítása érdekében a Rtv. alapján rendőri intézkedésre kerül sor.”

A tömeg a felszólítás ellenére sem hagyta el a területet, így a KR állomány egyenként intézkedés alá vonta a személyeket, a felszólítást megismételte, majd a személyeket a területről kivezette.

A panaszos a felszólítások, valamint a folytatólagos eltávolításra vonatkozó rendőri intézkedések során a korábbi tájékoztatások/ tiltások ellenére a lezárt területre újból visszament, a terület elhagyására történő többszöri felszólítás ellenére sem távozott a jogszerű rendőri intézkedésnek ellenszegült előállítására került sor, mivel nevezett személy az intézkedésnek passzívan ellenállt vele szemben testi kényszerszerűen alkalmazták az intézkedő rendőrök.

Mivel az intézkedések folyamatosan zajlottak így arra vonatkozóan, hogy hányadikként emelték ki a tömegből a panaszost nem áll rendelkezésre információ.

A rendőri intézkedésre az Rtv. 29. § (1) bekezdés, 31. § (1) bekezdés., valamint a 33.§ (2) bekezdés. f) pont alapján, a kényszerítő eszköz alkalmazására az Rtv 47. § alapján került sor.

A panaszos előállítása 2016. június 28-án 13 óra 20 perctől 18 óra 50 percig tartott, hosszabbítás nem volt. Az azonnali eljárás megindulását követően az eljárás alá vontat jegyzőkönyvben meghallgatta a szabálysértési hatóság, majd érdemi határozatot hozott, a kézbesítést követően a panaszos előállítása megszűnt. Az előállítás időtartama beszámításra került a határozatban

2) W. F. r. alezredes 2016. június 28-án írt jelentésének a panasz szempontjából releváns részei szerint aznap 11 óra 5 perckor megjelent Közlekedési Múzeumnál, mert bejelentés érkezett a TIK-hez hogy a kerítés által körbehatárolt területre több személy bement és ott akadályozták a bontási munkálatokat.

Mikor a helyszínre érkezett, akkor azt tapasztalta, hogy a kerítéskordon kb. 150 méter hosszan az építési területtől kifelé volt dőlve, a korábban elzárt területen kb. 60 civil személy tartózkodott. Ezen felül az épület főbejárat mellett ablakán 6 fő tartózkodott, illetve az épület tetején egy sétálgatott (később az épület kéményére fel is mászott), aki láthatóan hergelte, irányította a tömeget.

Meghallgatta a területen lévő biztonsági szolgálat képviselőjét B. G.-t, aki tájékoztatott, hogy a kordonnal határolt terület építési területről terület foglalási és munkaterület átadási jegyzőkönyvvel rendelkeznek. Elmondta, hogy a területet 18 biztonsági őrral védtek. Nevezett tájékoztatott továbbá, hogy az építési területet határoló és elzáró kordon elemek közül az esemény során több megsérült és eltűnt. A fentiekre tekintettel a helyszínre BTO-t kértem a rongálási és a lopási kár megállapítása és dokumentálása érdekében.

B. G. kérdésekre elmondta, hogy a tetőn lévő személy (K. G.) a Budapest, XIV. kerület Hermina u. irányából mászott fel az épületre, aki onnan irányította, hergelte a tömeget.

A biztonsági szolgálat emberei az eseményekkel kapcsolatban elmondták, hogy arra lettek figyelmesek, hogy amikor a fent említett személy megjelent az épület tetején akkor a Liget irányából nagyobb tömeg ment az építési terület kordonjához, majd azt maguk felé húzva eldöntötték.

A biztonsági őrök elmondták, hogy a kerítést eldöntő személyeket megnevezni nem tudják, mert többen elhagyták a területet, a kordonelemeket a ligetbe elvitték, majd a már kidöntött kerítés helyén több személy 50-60 fő az építési területre bement.

A fentieket követően a helyszínen tartózkodó tömeget megszólította a r. alezredes, majd kérte őket, hogy szervezőjüket, irányítójukat, vagy akár csak kapcsolattartásra kijelölt személyt nevezzenek meg, melyre azt mondták, hogy mindenki egyéni vélemény nyilvánítást végez, így a tömegnek nincs vezetője, cselekedetüknek nincs főszervezője.

A tömegben lévő személyek tájékoztatták, hogy a kerítést a szél borította fel, ők csak a nyitott területre besétáltak. Elmondták, hogy szerintük a területe lezárása törvénytelen, Ők azzal, hogy bejöttek és a munkálatokat akadályozták, ezzel csak állampolgári jogukkal és kötelezettségükkel élnek. Cselekményükkel a Liget-project kivitelezése ellen szeretnének tiltakozni és a bontási/építési munkálatokat akarják megakadályozni.

12 óra 5 perckor a biztonsági szolgálat munkatársai megkísérelték a kidöntött kordont visszaállítani, azonban az együtt mozgó tömeg több tagja ezt megakadályozta, oly módon, hogy a kordon elemeket tartó pillérekre ráltek.

12 óra 20 perckor a területen megjelent S.A. műszaki igazgató, aki tájékoztatta a r. alezredest a bontási munkálatokkal kapcsolatban, valamint dokumentált módon tájékoztatta a munkaterület határait, melyet dokumentumokkal is igazolt. Ennek során elmondta, hogy a Múzeum épülete és a füves terület (a D. út irányába) közötti rész a bontási terület, azonban a gyalogos és kerékpáros közlekedési biztosítása érdekében kb. 1 méterrel beljebb helyezték el a kordont, tekintettel arra,

hogy a területen lévő 60-70 fős csoport egyértelműen a bontási területen tartózkodik, ezért nevezett személy dokumentált módon felkérte a Rendőrséget a szükséges intézkedések megtételére, tekintettel arra, hogy a demonstráló tömeg tevékenysége és cselekménye miatt a munkálatokat nekik le kellett állítaniuk, azt nem tudják folytatni, így őket jogsérelem érte, így kérte a jogellenes állapot megszüntetését.

12.49 órakor a biztonsági szolgálat a kerítésen belül felállt, majd ezzel egy időben a r. alezredes rendelkezésére álló 5 bevetési csoport K. Cs. r. őrgy vezetésével a kerítésen kívül került felállításra.

A tömeg elhelyezkedése, valamint a terület nagyságára tekintettel a feladat végrehajtására szakaszos intézkedést határozott meg, így a kerítéstől „L” alakban egysoros vonalban felállt állomány a tömeget „szeletelve” állta körbe úgy, hogy a zárási területen belül max. 10 fő maradjon.

A fenti zárást követően 12 óra 51 perckor K.-J. B. r. őrnagy asszony a BRFK Rendészeti Szervek Körendvédelmi Főosztály Osztályvezetője a tömeget hangosan, jól érthetően első alkalommal az alábbi szöveggel szólította fel:

Hölgyeim és Uraim!

Közlöm Önökkel, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatom. Jogsértő magatartásukat be, a helyszínről a Városliget füves terület irányába távozzanak

12 óra 52 perckor a tömeg második felszólítása megtörtént:

Hölgyeim és Uraim!

„Ismételten felhívom figyelmüket, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) bekezdésbe ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatom. Jogsértő magatartásukat fejezzék be, a helyszínről a Városliget füves terület irányába távozzanak.

12 óra 53 perckor a tömeg harmadik felszólítása megtörtént:

„Hölgyeim és Uraim!

Harmadszorra, egyben utoljára felhívom figyelmüket, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) bekezdésbe ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatom.⁵ Jogsértő magatartásukat fejezzék be, a helyszínről a Városliget füves terület irányába távozzanak, ellenkező esetben a rend helyreállítása érdekében az Rtv. endőri intézkedésre kerül sor.”

A tömeg a felszólítás ellenére sem hagyta el a területet, így a KR állomány egyenként intézkedés alá vonta a személyeket, a felszólítást ismételten megismételte, majd a személyeket a területről kivezette.

Ezt követően a rendőr sorfal lépcsőzetesen haladt előre, majd fél kettőig a területről a nagyobb létszámú tömeg önkéntes távozása mellett 28 fő került a területről eltávolításra, melyből 1 fő előállításra került, tekintettel arra, hogy ő az eltávolítást követően ismételten visszament az építési területre.

3) A panaszos előállításáról készült jelentés annyit többletinformációt tartalmaz, hogy a felszólításokat követően 12 óra 45 perc körüli időben a panaszos továbbra sem hagyta el a munkaterületet, ezért 12 óra 50 perckor újbóli, személyesen részére irányuló rendőri felszólítása után testi kényszer útján került eltávolításra, valamint jogszerű intézkedéssel szembeni

engedetlenség miatt az intézkedő rendőrök (K. Cs. r. törm. és N. Á. r. törm.) külön iratban szabálysértési feljelentéssel éltek. Az intézkedés befejezését követően a panaszos szabadon távozott.

Aznap 13 óra 20 perckor a területen tartózkodó személyek folytatólagos eltávolítására vonatkozó rendőri intézkedések során a panaszos - a korábbi tájékoztatás/tiltás ellenére oda ismételtén visszatérve - ismét felszólításra került – a r. tzsl. részéről kizárólag célzottan a panaszos - a terület elhagyására, amelynek ismételtén nem tett eleget, a többszöri felszólítás és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabályértés megszakítására vonatkozó felszólítás eredményre nem vezetett. A panaszost tájékoztatták arról, hogy a rendőri intézkedés célja kikényszeríthető, szükség esetén a rendőrség személyes szabadságában korlátozni fogja, előállítja őt a fenti szabálysértés folytatólagos - ismételt - elkövetése miatt.

Mindezek ellenére a panaszos továbbra sem tanúsított együttműködést ezért a csoportos előállításra kijelölt BRFK [...]. Kerületi Rendőrkapitányságra szabálysértés továbbfolytatása miatt az eljárás lefolytatása érdekében előállításra került. Az intézkedés során a panaszos kommunikált, mely során kifejtette, hogy nem ért egyet a rendőri intézkedést megalapozó hivatkozással. A felszólításokat követően a panaszos passzív magatartása, ellenszegülése miatt testi kényszer (Rtv. 47.§) útján került mintegy 30 méter távolságra eltávolításra oly módon, hogy B. R. r. tzls. és E. T. r. őrm. a karja alá nyúlva testét megemelte - térdét felhúzta közben, az a földet nem érte - és teljes testsúlyát cipelték. Kb. 30 méter megtételét követően jelezte együttműködési szándékát, így megállást követően lábait letette és passzív ellenszegülése megszűnt, ezt követően saját lábán közlekedett a szolgálati gépkocsihoz.

A testi kényszer alkalmazása során személyi sérülésre nem hivatkozott, látható hámsérülés, külsérelmi nyom nem keletkezett a panaszoson.

A panaszos a szabálysértés elkövetését nem ismerte el, a szabálysértési nyilatkozatot nem írta alá, személyi körülményeiről nyilatkozott.

A panaszossal szemben a helyszínen ruházata vizsgálatát hajtottak végre, mely során nála közbiztonságra különösen veszélyes eszközt egyéb jogsértő tárgyat nem találtak, majd a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányságra előállításra került, ahol 14 óra 00 perckor sérülés- és panaszmentesen a Szolgálatirányító Parancsnoknak átadták, aki az előállító helységben történő elhelyezésére intézkedett.

A parancsnoki kivizsgálás és vélemény szerint az intézkedés és a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) N. Á. r. törm. és K. Cs. r. törm. szabálysértési feljelentése az alábbi többletinformációkat tartalmazza.

2016. június 28-án 12 óra 00 perctől 18 óra 00 perceg csapatszolgálati feladaton vettek részt a Budapest Városliget a Közlekedési Múzeum előtt a Készenléti Rendőrség I. Bev. Oszt. 4. Bev. Aloszt. állományából.

A szolgálatuk teljesítése során 13 óra 00 perckor intézkedést kezdeményeztek a panaszossal szemben az alábbi előzményeket követően:

W. F. r. alezredes a BRFK RSZ Közrendvédelmi Főosztály vezetőjének helyettese irányításában összehangolt rendőri intézkedés került végrehajtásra, mert az önmagát „Ligetvédőknek” nevező csoport tagjai a korábban bejelentett Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényükön túlmenően a kordonrendszert - amelyet a Közlekedési Múzeum előtti

szakaszon a biztonsági szolgálat terület védelme érdekében állított fel - a jelenlévő biztonsági szolgálat felszólításai ellenére bedöntötte, megrongálta - külön jelentés más személyekkel szemben majd azon keresztül a lezárt területre a biztonsági szolgálat hozzájárulása nélkül beléptek. Közülük néhányan a Közlekedési Múzeum ráccsal védett ablakaira felmásztak, egyikük a Közlekedési Múzeum tetejére felmászott és ott egy molinót feszített ki. Az intézkedés során a helyszíni parancsnok megállapította, hogy a kordonnal lezárt terület munkaterületnek minősül. Ezzel összefüggésben utasítására az egyik rendőr többször felszólította – háromszor – a jelenlévőket, hogy a munkaterületet hagyják el és oda ne térjenek vissza, tájékoztatta őket, hogy ott tartózkodásuk jogsértő, ezért a rendőrség a felszólítás ellenére bent tartózkodókat eltávolítja. A tömeges felszólításokat - 12 óra 45 perc körüli időben - követően a panaszos továbbra sem hagyta el a munkaterületet, ezért 13 óra 00 perckor újbóli, személyesen részére irányuló jogszerű, illetve szakszerű rendőri felszólítása után, a panaszost a tömegből kikísérték és igazoltatás alá vonták, jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt. A panaszos magát, a [...] számú személyi igazolvánnyal igazolta. A rendőrök közölték vele, hogy cselekményével szabálysértést követett el és ellene szabálysértési feljelentést fognak tenni, melyet megértett, de szabálysértés elkövetését nem ismerte el, illetve a személyi körülményeiről nem nyilatkozott, de a szabálysértési nyilatkozatot aláírta. Ezt követően felszólították, amennyiben visszatér a lezárt területre, illetve szabálysértést tovább folytatja, abban az esetben előállításra kerül szabálysértés tovább folytatása miatt. A panaszos a felszólítást megértette. A rendőrök tájékoztatták a panasztételi jogáról, majd mivel további rendőri intézkedésre nem volt szükségessé, 13 óra 5 perckor sérülés- és panasz mentesen útjára bocsátották a panaszost.

D. Gy. r. tzls. később úgy tájékoztatta őket, hogy a panaszost később a Készenléti Rendőrség szabálysértés tovább folytatása miatt előállították a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányságra.

5) A panaszos szabálysértési meghallgatására 2016. június 28-án 18 óra 12 perc és 33 perc között került sor, a panaszos előadta, hogy másodszori kísérletre sikerült a jogi képviselőjével beszélnie, akivel úgy döntöttek, hogy a jogi képviselő részt vétele nem szükséges az eljárásban. A panaszos szerint másként történtek az események, mint a jelentésben olvashatóak. A rendőri intézkedéssel szemben panaszt kíván benyújtani. Azt a rendőrség helyszínen jelenlévő tagja is elmondta, hogy arról területről, amelyen tartózkodtak, jogvita van abban a kérdésben, hogy magán- vagy közterületnek minősül. Ezt azonban nem a rendőrség hivatott eldönteni. Ha a terület közterület, akkor a panaszos véleménye szerint az ő eltávolítása onnan, jogszerűtlen volt. Amennyiben magánterület, akkor véleménye szerint fel kellett volna tudniuk erről mutatni egy birtokvédelmi határozatot, amely nem történt meg. Ez a panaszos panaszának az alapja.

6) A rendőrség a sérelmezett rendőri intézkedésről DVD-lemezen az alábbi felvételeket (összesen 11 darab) bocsátotta a Testület rendelkezésére az FRP/250/2016/Pan. szám alatt indult panaszeljáráásban.

a) Az első felvételen (2 perc 51 másodperc hosszúságú) a sérelmezett intézkedés vonatkozásában nem volt releváns tartalom látható.

b) A második felvételen (20 másodperc hosszúságú) a sérelmezett intézkedés vonatkozásában nem volt releváns tartalom látható.

c) A harmadik felvételen (3 perc 59 másodperc hosszúságú) több tüntető a földön ül a Közlekedési Múzeum előtt, köztük a panaszos is. A biztonsági szolgálat emberei felszólítják őket a távozásra. A tüntetők a biztonsági szolgálat tagjaival vitatkoznak, véleményük szerint felszólítás a rendőrség részéről nem hangzott el, nekik pedig alkotmányos joguk van ott „üldögelni”.

d) A negyedik felvételen (5 perc 47 másodperc hosszúságú) az látható, hogy a rendőr hangosítás használata nélkül felosztatja a tüntetést. A felszólítást követően a rendőr kijelenti, hogy a földön ülő tüntetőknek célozta a felszólítást. A panaszos ezután közli, hogy nem ők követik el a jogsértést, hanem a kordonozók. A rendőr ezután ismét elmondja a felosztatás szövegét. A panaszos feláll és többször kéri eközben a rendőrtől a birtokvédelmi határozatot. Majd közli, hogy nincs is birtokvédelmi határozat. Az egyik rendőr válaszol neki valamit, de nem hallható a felvételen. Eközben a másik rendőr harmadszorra is felszólítja a jelenlévőket, amire a panaszos visszaül a földre. A rendőr megkérdi, hogy megértették-e, amit mondott. A Készenléti Rendőrség állományának tagjai ezután körülveszik a tüntetőket. Az egyik BRFK-s rendőr valakinek valamit mond, de a felvételen egyáltalán nem hallható, hogy mit, de láthatóan a panaszos irányába beszél (de nem látható, hogy neki mond-e valamit).

e) Az ötödik-tizenegyedik felvételen a sérelmezett intézkedés vonatkozásában nem volt releváns tartalom látható.

B) A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a Pesti Központi Kerületi Bíróságtól (továbbiakban: Bíróság).

a) A Bíróság megküldte a panaszos ügyében hozott szabálysértési végzést, amelyben a panaszosnak a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányság szabálysértési határozata ellen benyújtott kifogása miatt sorkerülő bírósági eljárásban a panaszossal szemben megszüntették a szabálysértési eljárást. A bíróság a döntésében arra jutott, hogy az Alkotmánybíróság 31/2015 (XI.18.) sz. határozatában kimondta, hogy az elkövetési magatartás megfogalmazása a védett jogtárgy szerinti jogalkotói célhoz mérten túlzottan tág kereteket biztosít a jogalkalmazás számára azzal, hogy az engedetlen magatartásokat túl széles körben engedi szankcionálni. A rendvédelmi szerv vagy vámszerv intézkedésével összefüggésben tanúsított engedetlen magatartások ugyanis nem feltétlenül, nem minden esetben irányulnak a rendészeti igazgatás rendje, illetőleg a jogszerű intézkedések végrehajtása ellen. A jogtárgy védelmi igényének hiányában pedig a tényállás alkalmazása adott magatartással szemben a jogalkotó által elérni kívánt céltól eltérőnek, vagyis önkényesnek minősül. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 39.§ (1) bekezdése szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése mindenre nézve kötelező.

A bíróság álláspontja szerint a panaszos egy – részben spontán – békés tüntetésen vett részt az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való jogát gyakorolva. A szabálysértési határozat szerint a panaszos megvalósította a szabálysértést, mivel a területet többször felszólítás ellenére nem hagyta el. A bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a panaszos passzív magatartása nem irányult a rendészeti igazgatás rendje, illetőleg a jogszerű intézkedések végrehajtása ellen, emiatt nem alapozhatja meg a szabálysértési felelősségét sem. Ezét a Szabs. tv. 216.§ (1) bekezdésében írt szabálysértési tényállás alkalmazása a panaszos magatartásával szemben a jogalkotó által elérni kívánt céltól eltérően önkényesnek minősül.

b) A Bíróság továbbá megküldte a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányság határozatát, amelyben a panaszost 101.400 Ft pénzbírsággal sújtotta jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz való jogát, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, a VIII. cikkében rögzített békés gyülekezéshez, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálta meg, amely kapcsán az alábbi megállapításra jutott.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekmény észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A rendőrség 2016. június 28-án kezdeményezett intézkedést a Közlekedési Múzeumnál, tekintettel arra, hogy egy kordonnal elkerített munkaterületre demonstrálók egy csoportja (Ligetvédők) a biztonsági szolgálat engedélye nélkül bementek, majd az ott tartózkodásukkal és különféle molinók kifeszítésével kívánták nemtetszésüket kifejezni a tervezett kivitelezési munkálatokkal szemben. A rendőrök intézkedésük jogalapjaként arra hivatkoztak, hogy a demonstrálók cselekménye nem felel meg a Gytv. 2. § (3) bekezdésében foglaltaknak, így erre figyelemmel a Gytv. 14. § (1) bekezdés alapján a rendezvényt elkezdték feloszlítani, amelynek keretén belül háromszor felszólították az ott tartózkodó személyeket a terület elhagyására, egyben tájékoztatták őket a rendőri intézkedés kikényszeríthető jellegére és a szabálysértési cselekmény (Szabs. tv. 216. § jogszerű rendőri intézkedéssel ellenszegülés) megvalósításának a tényére. Nemcsak a múzeum lábánál tartózkodtak személyek, hanem egyesek az ablakot eltakaró rácsokra felmásztak és egy személy a múzeum tetejére egy szervizlétrán keresztül mászott fel az intézkedés során és a keményhez láncolta magát. Figyelemmel arra, hogy a panaszos is az elzárni kívánt munkaterületen tartózkodott, így vele szemben is megkezdtek az érdemi rendőri cselekményt.

A rendőrség tényelőadása szerint a Gytv. 2. § (3) bekezdése biztosította a rendőri fellépéshez szükséges jogalapot, amely alapján a Gytv. 14. § (1) bekezdés alapján azt feloszlatták.

A Gytv. 14. § (1) bekezdése szerint, ha a gyülekezési jog gyakorlása a 2. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközik, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, továbbá ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak, a rendőrség a rendezvényt feloszlítja.

A Gytv. hivatkozott 2. § (3) bekezdése szerint a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére vonatkozó felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának a sérelmével.

Az Rtv. 59-60. § szakasza tartalmazza a tömegoszlatás szabályait. Eszerint „59. § (1) Ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,
- b) pirotechnikai eszközt,
- c) ingerlőgázt,
- d) elfogó hálót,
- e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszeroszlatást.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.

(4) Tilos a tömegoszlatásra löfegyvert használni.

60. § (1) A csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni.

(2) A tömeg szétoszlására irányuló csapaterő alkalmazása során a rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.”

A rendőri előadás szerint az összegyűlt tömeg feloszlását 2016. június 28-án 12 óra 45 perc körüli időben kezdték meg és folyamatosan eltávolították a személyeket a lezárt munkaterületről. A panasszal szemben 16 órakor kezdeményeztek érdemi intézkedést, figyelemmel arra, hogy a helyszínt elhagyva, a múzeum szervizlétráján mászott fel a múzeumra.

Mivel a Gytv. 14. § (3) bekezdése szerint, ha a rendezvényt felosztatják, a rendezvény résztvevője a felosztatástól számított tizenöt napon belül pert indíthat a felosztatás jogellenességének megállapítására, a Testület nem jogosult abban a kérdésben állást foglalni, hogy a felosztatás jogszerűen történt-e a Gytv. előírásai szerint, hanem csupán a felosztatás Rtv. szerinti szabályainak érvényesülését vizsgálhatja.

Figyelemmel erre, a Testület csupán megjegyzi, hogy Gytv. szerint a rendezvény felosztatásának 4 indoka lehet:

- i. ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak;
- ii. a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg;
- iii. gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg;
- iv. a gyülekezési jog gyakorlása mások jogainak és szabadságának sérelmével jár.

Sem a rendőrség, sem pedig a panaszos nem számolt be a rendezvény felosztatása kapcsán tiltó határozatról, így az i) pont nem szolgáltathatta a rendezvény felosztatásának jogalapját.

Nyilvánvalóan a ii) pont sem szolgáltathatta a rendezvény felosztatását, hiszen a tényelőadások és a videofelvételek vizsgálata során sem merült fel olyan körülmény, amely ezt alátámasztotta volna. Így a Testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a iii) és iv) indok jelen tényállás keretei között megvalósulhatott-e.

a) A iii) feltétel, azaz „a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg” – kapcsán a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

A Testület ezen rendelkezésre figyelemmel tehát azt vizsgálta, hogy a helyszínen felmerülhetett-e bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú, vagy annak elkövetésére vonatkozó felhívás.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Btk. 371. § tilalmazza a rongálás bűncselekményt, amely (1) bekezdése értelmében: „aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.”

A Testület által kialakított történeti tényállás szerint a demonstráló személyek a kordonok eltávolításával jutottak be az építési területre, ahová molinókat függesztettek ki, az ablakrácsokra felmásztak és egy személy az épület tetejére is felmászott, kifüggesztett egy molinót, majd a múzeum kéményére is felmászott, ahová odaláncolta magát. Ezen cselekmények a Testület álláspontja szerint alkalmasak jogellenes magatartás elkövetésére vonatkozó gyanú keletkeztetésére, így a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett ezen magatartások megszüntetésére. A helyszínen akár még a rongálás bűncselekmény elkövetésére vonatkozó egyszerű gyanú is felmerülhetett, hiszen egy állami tulajdonban álló, a nemzet közös érdekét szolgáló építményre helyeztek ki molinókat, függesztettek az egyes épületi elemeken, amely továbbfolytatásában a rendőri interakció valószínűleg visszafogta a demonstráló tömeget.

b) A iv) feltétel, azaz „a gyülekezési jog gyakorlása mások jogainak és szabadságának sérelmével jár” – kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A Testület ekörben hivatkozik a Legfelső Bíróság BH2012.81 számon közzétett eseti döntésére, amely szerint a Gytv. 2. § (3) bekezdésében foglalt és a Gytv. 14. § (1) bekezdésében szereplő „mások jogainak és szabadságának” sérelme nem egy abszolút korlátozási okot takar, hanem a gyülekezési jog és más alapjog, alapszabadság közötti konfliktus feloldásának lehetőségét teremti meg az arányosság követelményének szem előtt tartásával. Ez azt jelenti, hogy a gyülekezési jog gyakorlása az adott esetben harmadik személyek valamely alapjogát, szabadságát sértheti, de nem eredményezheti ezen alapjog aránytalan sérelmét. E helyütt utal a Testület az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) AB határozatára, valamint a szükségesség és arányosság követelményének figyelembe vételére.

A gyülekezésben résztvevők egy lezárt munkaterületen tartózkodtak, amelyet azért zártak el az állampolgárok elől, hogy a munkafolyamatokat jelenlétükkel ne zavarják, figyelemmel arra, hogy a váratlan megjelenésükkel nemcsak a saját életüket, testi épségüket, vagy akár vagyonbiztonságukat veszélyeztethették, hanem az ott dolgozók ugyanezen alapvető jogait is. Egy építkezési terület a laikus felek részére számos veszélyforrással jár, így a váratlan megjelenés és ott tartózkodás nemcsak a kivitelezési munkálatok akadályozását, késleltetését valósíthatja meg, hanem olyan alapjogok potenciális sérelmét is előidézhetheti, amelyek abszolút jogosultság hordozói (pl. élethez való jog).

Fontos, hogy a Gytv. 2. § (3) bekezdése mások jogainak és szabadságának sérelméről, nem pedig korlátozásáról beszél, hiszen a gyülekezési jog gyakorlása sokszor korlátozza mások jogait és szabadságát (pl. a szabad mozgáshoz való jogot), ez ugyanakkor gyakran elkerülhetetlenül szükséges velejárója a gyülekezési jog gyakorlásának.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az Oya Ataman kontra Törökország ügyben (74552/01 számú ügy) is kifejtett álláspontja, hogy a hatóságoknak bizonyos fokú türelmet, toleranciát kell tanúsítaniuk a békés demonstrációk iránt. A rendőrség oldalán ez azt jelenti, hogy a gyülekezők számára, az arra irányuló felhívás mellett biztosítaniuk kell az adott terület önkéntes elhagyásának a lehetőségét és amennyiben ez nem valósul meg, akkor kell közbelépniük és a Gytv. 14. § (1) bekezdés alapján intézkedni a felosztatás tárgyában.

A Testület véleménye szerint a panaszos és társai magatartása alkalmas volt a kivitelezési munkálatok megzavarására, amellyel nemcsak saját maguk, hanem a munkások életét, testi épségét és a vagyonbiztonságot is veszélyeztették, valamint a munkások mozgásszabadságát is korlátozhatták, sőt sérthették azzal, hogy olyan területen tartózkodtak és képeztek akadályt, ahová nekik tilalmazott volt a belépés. A rendőrség kellő időt biztosított a terület önkéntes elhagyására, hiszen 12 óra 50 perc körül kezdték meg a felszólításokat, és mire a panaszost vonták intézkedés alá 13 óra 20 percvolt.

Így a fentieket összegezve a Testület álláspontja szerint fennállt a tömegosztatás alkalmazásának a lehetősége a helyszínen, ezért nem sérült a panaszosnak a tisztességes eljáráshoz és a békés gyülekezéshez való joga az osztatás miatt.

c) A Testület vizsgálta a tömegosztatás végrehajtásának a módját is.

A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 15. § (3) bekezdése értelmében a rendőrség a rendezvény felosztatásakor jól hallható módon – hangosbeszélőn – figyelmezteti a résztvevőket, hogy ha nem hagynak fel a törvénysértő magatartásukkal, illetőleg a helyszínről önként nem távoznak el, akkor a rendőrség – akár kényszerítő eszköz igénybevételével is – szétosztatja a rendezvényt. A rendőrség azt is közli, hogy a rendezvény helyszínét milyen irányban kell elhagyni. Ha a figyelmeztetés nem vezet eredményre, azt kétszer meg kell ismételni. A (4) bekezdés pedig kimondja: a tömeg osztatására – a rendőri kényszerítő eszközök alkalmazására – csak akkor kerülhet sor, ha a felszólítás és a további két alkalommal megismételt figyelmeztetés ellenére a tömeg nem oszlik szét.

A videofelvételekből és a rendőri jelentésekből megállapítható, hogy a rendőrök figyelmeztették a demonstrálókat, az tartalmában megfelelt a jogszabályi előírásoknak, mind a jogkövetkezmények kilátásba helyezését, mind a terület elhagyásának útvonalát tartalmazta.

Ugyanakkor a figyelmeztetést nem a jogszabályban meghatározott módon közölték, mivel arra nem hangosbeszélőn keresztül.

Ekörben tehát mulasztott a rendőrség, ugyanakkor a Testület álláspontja szerint – figyelemmel a de minimis szabályra – ez a mulasztás nem volt alkalmas arra, hogy a panaszos oldalán jogsérelmet keletkeztessen, mivel a panaszos és társai a videofelvételek tanúsága szerint jól körül határolható csoportot alkottak, a felszólítás egyéb zajhatástól mentesen a közvetlen közelükben, jól hallhatóan történt. Így a felszólítás alapján a panaszos és társai tudhatták, hogy mi a rendőrség által elvárt magatartás, amelynek az Rtv. 19. § alapján engedelmeskedniük kell.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos békés gyülekezéshez való joga a tömegosztatást megelőző figyelmeztetés kivitelezésének módja miatt.

2) A Testületnek ezt követően a panaszos igazoltatást vizsgálta.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazolat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

(2) Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

(3) Ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát, valamint - az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén - az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét.

A rendőrség a feljelentésben az intézkedés okaként a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenséget (Szabs. tv. 216. §) jelölte meg. A Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése értelmében, aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

A Testület az eset kapcsán utal az Rtv. 19. §-ára is, amely a következőként rendelkezik: „a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A fent idézett szabálysértési tényállás (jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség) megvalósulásához tehát – figyelemmel az Rtv. 19. § szabályaira – egyrészt szükséges egy rendőri intézkedés, amely nem nyilvánvalóan jogszerűtlen, másrészt az, hogy ezzel az intézkedéssel szemben valaki ellenszegülést tanúsítson. Az ellenszegülés megállapításához a Testület álláspontja szerint vagy aktív, tevőleges, az intézkedés céljának ellenszegülő – de a rendőr személyét fizikailag nem támadó – magatartás szükséges, vagy egy intézkedés végrehajtását gátló passzív magatartás, szándékos nem cselekvés.

A panaszos a rendelkezésre álló felvételen a földön ülő személyek között azonosítható. A videofelvételen hallható a felszólítás, a felvétel készítője kb. 1-2 méteres távolságban tartózkodik a panaszostól, így a felvétel alapján panaszos is szem- és fültanúja volt a rendőri intézkedéseknek, így a terület elhagyására irányuló felszólításoknak is. A panaszos előadása szerint hallotta a rendőrségi felszólítást, de annak nem tett eleget. A panaszost ezt követően kikísérték a rendőrök a rendőrségi iratok és a panaszos saját előadása szerint, majd ismét visszatért, amikor a panaszost előállították.

A Testület a fentiekben kifejtette, hogy tömegosztatással kapcsolatban kifejtette, hogy a jogalapja megvolt, s noha a felszólítások végrehajtási módja nem volt teljes mértékben megfelelő, a Testület álláspontja szerint egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedés zajlott a terület

elhagyására vonatkozólag. Ennél fogva a panaszos köteles lett volna a rendőri felszólításnak engedelmeskedni, s mivel ennek nem tett eleget, így vonatkozásában felmerült a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség gyanúja, s mivel az igazoltatáshoz elegendő az egyszerű gyanú is, így önmagában a panaszos igazoltatása önmagában nem tekinthető jogsértőnek.

Mindezek alapján a panaszos igazoltatása miatt nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga.

3) Az előállítás kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

a) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésben rögzítésre került, hogy az előállítást a rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján hajtották végre.

A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A jogszabályhely értelmezése alapján kijelenthető, hogy az f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállításhoz három feltétel együttes megvalósulása szükséges: a) egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti a szabálysértés gyanúját, b) meghatározott személyhez vagy személyek csoportjához célzott rendőri felszólítás ezen magatartás abbahagyására; c) ezen jogszerűtlen magatartás továbbfolytatása a felszólítást követően. Bármely feltétel hiánya az előállítás jogszerűtlenségének megállapítását vonja maga után.

A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e valamely szabálysértés elkövetésének olyan szintű gyanúja, amely folytatása esetén elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Az előállítást megalapozó szabálysértésként a rendőrség a Szabs. tv. 216. § szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést jelölte meg.

Számba véve az előállítás jogalapja és a felhívott Szabs. tv. 216. § szerinti szabálysértési tényállás kapcsán a Testület által fentebb rögzített általános követelményeket, a panaszos előállítása akkor lenne jogszerűnek minősíthető, ha

- **egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülést tanúsított,**
- az eljáró rendőrök felszólították ezen ellenszegülő magatartás abbahagyására,
- azonban a panaszos ezt figyelmen kívül hagyva az intézkedéssel szembeni ellenállását fenntartotta.

A Testület a fentiekben már kifejtette, hogy egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedés zajlott a helyszínen.

A panaszos a rendelkezésre álló felvételeken a földön ülő személyek között azonosítható. A videofelvételen hallható a felszólítás, a felvétel készítője a panaszos közelében tartózkodik, így a felvétel alapján panaszos is szem- és fültanúja volt a rendőri intézkedéseknek, így a terület elhagyására irányuló felszólításoknak is. A panaszost ezt követően eltávolították a rendőrök a rendőrségi iratok szerint, majd ismét visszatért, amikor a panaszost előállították.

Ez a magatartási elem a kért rendőri intézkedés, azaz a terület elhagyásával ellentétes magatartást jelentett, amely ellenszegülésként értelmezendő, hiszen a panaszos az Rtv. 19. §-ában szabályozott állampolgári kötelezettségének nem tett eleget, nem hagyta el a helyszínt.

A videofelvételek is megerősítették, hogy sor került a rendőrök részéről a követendő magatartásra vonatkozó felszólításra (terület elhagyás), illetve a rendőri jelentések szerint a panaszossal szembeni konkrét felszólításra is, amelyeknek ő nem engedelmeskedett.

Mindezek alapján a Testület vizsgálata során mindhárom konjunktív elemet megvalósulni látta, így a fentiekben kifejtetteket összefoglalva a Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata kellő jogszabályi felhatalmazást biztosított a rendőrség oldalán a panaszos személyi szabadságának a korlátozásához.

Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga nem sérült az előállítása jogalapja kapcsán.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálta az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását.

Az arányosság követelménye értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az arányosság megítélésakor a Testület azt vette figyelembe, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető. A konkrét esetben tehát azt kellett vizsgálni, hogy az adott körülmények között szükség volt-e a panaszos előállítására annak érdekében, hogy a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülését megtörjék és a szabálysértési eljárás lefolytatását is megkezdhessék.

Erre a kérdésre a Testület igennel felelt. A Testület álláspontja szerint a panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni, és nem lehetett másként megakadályozni, mint az előállítás foganatosításával. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint adott helyen, adott időben nem állt a rendőrség rendelkezésére más, kevésbé jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél realizálása érdekében, mint az előállítás végrehajtása, **ezért álláspontja szerint az előállítás az Rtv. arányossági követelményének is megfelelt, így az nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát.**

c) Az előállítás időtartamának jogszerűsége kapcsán a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot.

A Testület felhívja továbbá a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A panaszost előállításának időtartamáról készített igazolás szerint előállítása 13 óra 20 perctől 18 óra 50 percre tartott.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratokból és megtekintett videofelvételekből közelítő pontossággal rekonstruálta, hogy a panaszossal szemben, az előállításának ideje alatt milyen érdemi cselekményeket hajtottak végre. A rendőrök a helyszínen a panaszossal szembeni első intézkedésüket 12 óra 50 perckor fogatosították, majd mivel a panaszos ismét visszatért, 13 óra 20 perckor a terület elhagyására szólították fel, majd előállították.

A panaszost 14 órakor adták át a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokának, aki intézkedett előállító helyiségében történő elhelyezés végett.

A rendőrség szabálysértési eljárást indított, amely során 18 óra 12 perc és 18 óra 33 perc között hallgatták meg a panaszost és végül pénzbírságot szabtak ki vele szemben. A panaszos előállítása 18 óra 50 perckor ért véget.

A rendőrség a panaszos személyi szabadságát tehát 5 óra 30 percen keresztül korlátozta.

A panaszos személyes részvételét igénylő érdemi cselekményként, bizonyítottan mindösszesen 21 perc terjedelemben hallgatták meg a panaszost a vele szemben megindult szabálysértési eljárásban. Ezen kívül érdemi cselekmény pontos idejét/menetét tekintve a rendőrség nem adott érdemi tájékoztatást a Testületnek.

Az előállítás során keletkező iratok elkészítését a Testület – a hozzá beérkező iratanyagok alapján becsülve – maximum egy óraként vette figyelembe. Ezekre figyelemmel megállapítható, hogy a panaszossal szemben a rendőrkapitányság épületében kb. 1 óra és 21 perc időtartamban hajtottak végre érdemi cselekményt, így több mint 3 órán keresztül kellett a panaszosnak a rendőrkapitányságon várakoznia, érdemi cselekmény nélkül.

Az előállítás, mint szabadságkorlátozó intézkedés mindig célhoz kötött, ebből adódóan csak addig tarthat, amíg a célja megvalósul. Amennyiben a jelen esetben elfogadjuk azt a rendőri álláspontot, hogy az előállítás célja a szabálysértési eljárás lefolytatása volt, akkor az ügy körülményeinek tisztázásához szükségképpen hozzátartozik a panaszos meghallgatása, amely csak 18 óra 6 perckor vette kezdetét.

A Testület álláspontja szerint a több mint három órnyi holtidő nem felel meg az Rtv. 15. §-ában meghatározottaknak, így a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia. **Erre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának időtartama nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában meghatározott követelményeknek, így véleménye szerint a panaszos személyi szabadságához fűződő alapvető joga súlyosan sérült.**

4) A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszköz használatának megalapozottságát vizsgálta.

Az szabálysértési feljelentés és a előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszersert alkalmaztak kivezetése során.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszersert) alkalmazhat.

Szükséges megemlíteni az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdését, mely szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A Testület ehelyütt utal az arányosság már többször hivatkozott követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerserről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását. A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

A Testület a videofelvétel alapján a történeti tényállás részeként kezelte azt, hogy a panaszos a felszólítást követő a területet nem hagyta el, passzívan ellenállt. Ugyanakkor a második intézkedésről nem áll rendelkezésre felvétel, de tényként kezelhető, hogy a panaszos a területre visszatért, így

magatartása arra mutatott, hogy onnan önként nem fog távozni, a rendőri erővel nem működik együtt.

Tekintettel arra, hogy a Testület álláspontja szerint a panaszos passzív ellenállása másként nem volt megtörhető, és ehhez nem állt a rendőrség rendelkezésére más, kisebb jogkorlátozással járó eszköz, ezért a Testület a testi kényszer alkalmazását jogszerűnek találta, és ekörben úgy döntött, hogy **a panaszos emberi méltóságához való joga a testi kényszer alkalmazása miatt nem sérült.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában kezdeményezett intézkedést, a tömegoszlatásnak megvolt a jogalapja, így nem sérült a panaszos gyülekezési joga. A panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer miatt nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga. Az igazoltatás miatt nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga. Az előállításra kellő jogalap birtokában és az arányosság követelményeinek megtartása mellett került sor, ugyanakkor az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

A konkrét esetben megvalósult sérelem – annak jellege miatt -- a Testület megítélése szerint eléri a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag